

Cofnodion a gadarnhawyd

Teitl y Cyfarfod:	Cyfarfod Bwrdd CNC – Sesiwn Gyhoeddus Pawb yn Bresennol dros Microsoft Teams
Dyddiad y Cyfarfod:	28 Ionawr 2022
Aelodau'r Bwrdd a oedd yn Bresennol:	Syr David Henshaw (Cadeirydd) Clare Pillman, Prif Weithredwr Yr Athro Steve Ormerod, Is-gadeirydd Karen Balmer Catherine Brown Julia Cherrett Geraint Davies Paul Griffiths Zoë Henderson Yr Athro Calvin Jones Mark McKenna Dr Rosie Plummer Yr Athro Peter Rigby
Aelodau o'r Tîm Gweithredol a oedd yn bresennol:	Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol Ceri Davies, Cyfarwyddwr Gweithredol Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu Prys Davies, Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Masnachol Gareth O'Shea, Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau
Unigolion Ychwanegol a oedd yn Bresennol:	Colette Fletcher, Pennaeth Llywodraethu ac Ysgrifennydd y Bwrdd (yr holl eitemau) Julia Allen, Cyngorydd Arbenigol Arweiniol, Adnoddau Dynol (Eitem 6) Lyn Williams, Cyngorydd Arbenigol, Rheoli Pobl (Eitem 6) Elsie Grace, Pennaeth Datblygu Masnachol Cynaliadwy (Eitem 8) Vernon Lambert, Rheolwr Caffael (Eitem 8) Ian Mowatt, Rheolwr CMSS (Eitem 8) Andrew Wright, Uwch Gyngorydd Arbenigol, Iechyd Planhigion (Eitem 9) Dominic Driver, Pennaeth Stiwardiaeth Tir (Eitem 9) Sian Williams, Pennaeth Gweithrediadau Gogledd-orllewin Cymru (Eitem 11) Nadia De Longhi, Pennaeth Rheoleiddio a Thrwyddedu (Eitem 11) Mark Squire, Rheolwr Dŵr Cynaliadwy (Eitem 11) Ruth Jenkins, Pennaeth Polisi Rheoli Adnoddau Naturiol (Eitem 11)
Arsyllwyr CNC:	Dim

**Arsyllwyr
Cyhoeddus:** Danielle Phillips, Chwarae Teg
Kim Waters
Lucy O'Neill
Rachel Evans, Y Gynghrair Cefn Gwlad
Mark Hilleard, Llywodraeth Cymru (Eitem 9)

Datganiadau: Dr Rosie Plummer – Aelod o Fwrdd Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro, Ymddiriedolwr Plantlife, Ymddiriedolwr Canolfan y Dechnoleg Amgen
Yr Athro Calvin Jones – Aelod o'r Pwyllgor Llywio, Skyline

Ymddiheuriadau: Steve Burton, Pennaeth Rheoli Pobl (Eitemau 6 a 7)

Ysgrifenyddiaeth: Jocelyn Benger
Natalie Williams

Eitem 1. Agor y Cyfarfod

1. Agorodd y Cadeirydd y Cyfarfod a chrosawu pawb. Gwnaed datganiadau o fuddiant fel y nodwyd uchod.

Eitem 2. Adolygu'r Cofnodion a'r Cofnod Gweithredu

2A. Adolygu Cofnodion y Cyfarfod Cyhoeddus a gynhaliwyd ar 18 Tachwedd

2. Adolygwyd a chytunwyd ar gofnodion y cyfarfod cyhoeddus a gynhaliwyd ym mis Tachwedd.

2B. Adolygu'r Cofnod Gweithredu Cyhoeddus

3. Adolygwyd a chytunwyd ar y cofnod gweithredu. Rhoddodd y Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau ddiweddiariad ar Gam Gweithredu 10, a oedd bellach wedi'i gyflawni gan fod nodyn briffio wedi'i ddsbarthu i aelodau'r Bwrdd ar y mater hwn.

Eitem 3: Diweddiariad gan y Cadeirydd

4. Rhoddodd y Cadeirydd yr wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith ar yr Adferiad Gwyrdd. Parhaodd y Grŵp i gyfarfod ac roedd yn gweithio drwy rôl y Grŵp ar ôl y pandemig. Cefnogwyd parhad y Grŵp gan Weinidogion.
5. Roedd y Cadeirydd, y Prif Weithredwr a'r Cyfarwyddwr Gweithredol Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu wedi mynychu Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith y Senedd i roi tystiolaeth ar Waith Craffu Blynyddol CNC. Ystyriwyd amrywiaeth o faterion ac mae sesiwn arall wedi'i chynllunio ar ansawdd dŵr ar gyfer 3 Chwefror.
6. Roedd Ysgrifennydd y Bwrdd wedi anfon arolygon ar sgiliau'r Bwrdd a byddai'n cael mewnbwn y Bwrdd ar y meini prawf ar gyfer cynnwys eitemau ar yr agenda gyhoeddus neu breifat.

Eitem 4: Adroddiad gan y Prif Weithredwr

7. Ystyriwyd bod y papur wedi'i ddarllen, a thynnwyd sylw at yr eitemau canlynol. Y mater allweddol i'r Tîm Gweithredol a Grŵp y Tîm Arwain (LTG) oedd yr Ymarfer Sylfaenol a'r

Gyllideb. Trafodwyd hyn yn fanwl yng nghyfarfod preifat y Bwrdd y diwrnod cynt. Cyflawnwyd y safon ryngwladol ar gyfer Rheoli Iechyd a Diogelwch, ISO 45001, yn dilyn cyfnod helaeth o waith gan y tîm Lles, Iechyd a Diogelwch (WHS) a thîm ehangach CNC. Roedd hon yn garreg filltir bwysig ac yn gyflawniad sylweddol, er y nodwyd bod gwaith ar WHS yn broses barhaus a oedd yn cael ei chefnogi a'i herio gan y Pwyllgor Pobl a Thaliadau.

8. Ystyriodd aelodau'r Bwrdd gynnwys yr adroddiad. Gofynnwyd cwestiynau am lefelau absenoldeb salwch oherwydd Covid. Roedd sbigyn wedi'i gofnodi ychydig cyn a thros gyfnod y Nadolig ond, erbyn hyn, mae lefelau absenoldeb salwch wedi dychwelyd i'r arfer. Roedd y Grŵp Ymateb ac Adolygu Digwyddiadau Strategol (SIRRG) yn cyfarfod yn rheolaidd ac yn annog staff i roi gwybod am heintiau Covid er mwyn monitro'r sefyllfa.
9. Diolchwyd i'r tîm am ei gyfraniad cadarnhaol at Banel COP26 Cymru.
10. Nododd aelodau'r Bwrdd Adroddiad at Wraidd y Mater Coed a Phren Llywodraeth Cymru, ond tynnwyd sylw at y ffaith mai prin oedd y sôn am ymestyn adfywio naturiol a phwysigrwyd hyn mewn perthynas â bioamrywiaeth ac iechyd coed. Byddai'n bwysig cynnwys hyn mewn trafodaethau ar greu coetiroedd ochr yn ochr â phlannu coed. Nodwyd y byddai hyn hefyd yn ymwneud â'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy (SFS) newydd. Trafodwyd argymhellion yr Adroddiad at Wraidd y Mater Coed a Phren a chwestiynwyd yr atebolrwyd a'r cyfle i ddylanwadu ar y rhain.
11. Roedd y Cyfarwyddwr Gweithredol Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Masnachol wedi cynrychioli CNC yn yr Adroddiad at Wraidd y Mater Coed a Phren ac wedi rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa ddiweddaraf. Cadarnhawyd bod gan CNC lais cryf ym mhob un o'r grwpiau sy'n gweithio ar yr argymhellion, felly roeddent yn cael y cyfle i gyfrannu at drafodaethau ar blannu coed priodol a'r cysylltiad â llifogydd a bioamrywiaeth. Roedd CNC yn arwain ar Gam Gweithredu 39 ar y dull o werthu pren amgen a chadarnhaodd y Cyfarwyddwr Gweithredol Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Masnachol y gofynnwyd iddi gadeirio'r Grŵp Buddsoddi mewn Creu Coetir. Byddai hyn yn helpu i sicrhau bod y canlyniadau'n cael eu hymgorffori fel rhan o'r atebion wrth symud ymlaen.
12. Gofynnodd aelodau'r Bwrdd am i'r broses o bwysu a mesur y gwaith hwn gael ei chynnwys yn yr adroddiadau i'r Bwrdd. Nodwyd y byddai hyn hefyd yn cyd-fynd â'r trafodaethau ar y pum maes blaenoriaeth a nodwyd gan Lywodraeth Cymru.

CAM GWEITHREDU: Diweddariadau rheolaidd ar gynydd yn erbyn argymhellion Adroddiad at Wraidd y Mater Coed a Phren Llywodraeth Cymru i'w cynnwys ar Ragolwg y Bwrdd a'u trafod ar y cyd â'r pum maes blaenoriaeth.

13. Roedd aelodau'r Bwrdd yn poeni am lefel y cydweithio â thirfeddianwyr ar blannu coed. Rhoddodd y Cyfarwyddwr Gweithredol Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Masnachol yr wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd am waith Llywodraeth Cymru yn y maes hwn, gan gynnwys drwy'r SFS a'r Goedwig Genedlaethol, a chael barn y cyhoedd. Byddai'r wefan yn cael ei diweddarau i gynnwys cyngor ac arweiniad ar blannu coed. Mynegodd aelodau'r Bwrdd bryderon ynghylch gwerthu ffermydd ar gyfer plannu coed a bod yr SFS yn annhebygol o fod ar waith tan 2025. Byddai angen ymgysylltu, yn enwedig ar faterion bioamrywiaeth a chynnydd posibl mewn coedwigaeth fasnachol. Cadarnhaodd y Prif Weithredwr fod Llywodraeth Cymru yn ymgysylltu'n helaeth ar y mater hwn ac yn ceisio gwella'r broses o'r dechrau i'r diwedd. Byddai trafodaethau gydag Undebau Ffermwyr ar gyngor ac arweiniad, a sgysiaua gyda grwpiau rhanddeiliaid, yn cael eu cynnal.

14. Estynnodd aelodau'r Bwrdd longyfarchiadau i'r staff a oedd wedi ennill statws proffesiynol Sefydliad y Coedwigwyr Siartredig (ICF). Croesawyd yr achrediad gan ICF a nodwyd y gallai hyn fod yn rhan allweddol o'r strategaeth denu a chadw staff wrth recriwtio.
15. Trafodwyd y Rhaglen Natur Greadigol mewn partneriaeth â Chyngor Celfyddydau Cymru (CCC). Ariennir y Rhaglen gan CCC, yn dilyn llofnodi Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth rhwng CNC a CCC. Cadarnhawyd y byddai hyn yn cyd-fynd â Natur a Ni.

Eitem 5: Adroddiadau Diweddarau'r Pwyllgorau

16. Cyflwynodd Catherine Brown, Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (ARAC) yr wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd am y cyfarfod a gynhaliwyd ar 16 Rhagfyr. Diolchwyd i'r Pwyllgorau eraill am eu gwaith yn dilyn y dull newydd o graffu ar risgiau a chydweithio ar yr Adroddiadau Archwilio Mewnol. Nodwyd hyn fel arwydd o arfer da gan CNC. Roedd ARAC yn canolbwyntio ar y risgiau mewn perthynas â rheoli contractau ac roedd wedi gofyn am i fwy o waith gael ei wneud ar liniaru'r risgiau yn y cyfamser tra bod y tîm llawn a'r penderfyniad yn cael eu rhoi ar waith. Gofynnodd ARAC i'r Bwrdd fod yn fwy clir ynghylch y risgiau yn y maes hwn, ac roedd y tîm yn llunio hyn.
17. Cyflwynodd Peter Rigby, Cadeirydd y Pwyllgor Cyngori ar Dystiolaeth, grynodedb o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 18 Ionawr, a fu'n trafod tri phrif bwnc. Ystyriwyd y mater mewnol ynghylch sut y cafodd y gwahanol raglenni tystiolaeth eu blaenoriaethu gyda chyfyngiadau o ran amser ac adnoddau. Roedd sgwrs dechnegol wedi'i chynnal ynghylch mesurau Ansawdd Dŵr. Trafodwyd casgliad mawr CNC o adroddiadau tystiolaeth a sut y gellid sicrhau bod y rhain ar gael yn ehangach. Ystyriwyd lleoliadau a chyfleoedd i bobl ifanc gefnogi CNC, er enghraifft, ym maes gwyddoniaeth gymdeithasol. Nodwyd bod rhwystrau i ddatblygu partneriaethau a lleoliadau gyda phrifysgolion. Cytunodd y Cyfarwyddwr Gweithredol Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu a'r Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol i drafod hyn all-lein ac adrodd yn ôl i'r cyfarfod nesaf.

CAM GWEITHREDU: Y Cyfarwyddwr Gweithredol Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu a'r Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol i gyfarfod i drafod y rhwystrau i leoliadau ac adrodd yn ôl i'r cyfarfod nesaf.

18. Cyflwynodd Syr David Henshaw, Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid, yr wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd am y cyfarfod a gynhaliwyd ar 7 Rhagfyr. Roedd disgwyl yr adroddiad diweddarau ar Grantiau. Cydnabuwyd cymhlethdod y gyfundrefn Grantiau yng Nghymru, felly byddai'n ddefnyddiol cael un porth ar gyfer pob cais. Roedd y dull o ymdrin â hyn yn cael ei ddatblygu. Roedd contract wedi'i ddyfarnu i ddwyn ynghyd y gwaith ar Grantiau. Byddai'r wybodaeth ddiweddaraf yn cael ei chyflwyno i gyfarfod nesaf y Pwyllgor Cyllid.
19. Cyflwynodd Julia Cherrett, Cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd (FRMC), yr wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd am y cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Ionawr. Cafwyd trafodaeth dda ar y Rhaglen Gweithredu Adfer ac Adolygu, ac roedd yr adroddiad Archwilio Mewnol wedi tawelu meddwl y Pwyllgor. Trafodwyd amseru cau'r rhaglen. Ystyriwyd Risg Strategol SR02 yn fanwl a chytunwyd y byddai sesiwn ar wahân o'r Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd yn cael ei threfnu ar y mesurau, y targedau a'r ymgysylltiad cymunedol cyn trafodaeth lawn ar y materion hyn yng nghyfarfod nesaf y Bwrdd. Cafwyd yr wybodaeth ddiweddaraf am sgiliau a chynllunio ar gyfer olyniaeth, gan gynnwys gweithio mewn partneriaeth â phrifysgolion ynghylch datblygu modiwl Llifogydd. Cafwyd trafodaeth ar Ardaloedd Draenio Mewnol. Nodwyd bod rhai problemau wedi codi ynghylch safon y gwaith, a chroesawyd Archwiliad Mewnol yn y maes hwn.

20. Cyflwynodd Zoe Henderson, Cadeirydd y Pwyllgor Pobl a Thaliadau (PaRC), yr wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd am y cyfarfod a gynhaliwyd ar 10 Rhagfyr. Tynnwyd sylw at y gwaith ar y Strategaeth Pobl, Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant, a chynllunio'r gweithlu yn yr adroddiad. Cafwyd trafodaeth fanwl ar wraidd y broblem o ran marwolaethau ar Ystad Goed Llywodraeth Cymru (WGWE) yn ystod y blynyddoedd diwethaf ac roedd y tîm yn adolygu hyn a byddai'n cyflwyno eitem ar ddiogelwch yn y sector coedwigaeth yng nghyfarfod y Bwrdd ym mis Mawrth. Darparwyd diweddariad ac arddangosiad da ar y system Rheoli Cysylltiadau Cwsmeriaid (CRM) ac awgrymwyd y byddai hon yn eitem werthfawr ar gyfer agenda'r Bwrdd yn y dyfodol. Trafodwyd Penodeion Cyfnod Penodol (FTAs) ac roedd gwaith yn mynd rhagddo ar broses mewn perthynas â hyn.
21. Cyflwynodd Dr Rosie Plummer, Cadeirydd y Pwyllgor Ardaloedd Gwarchoddedig (PrAC), yr wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd am y gwaith ers y cyfarfod diwethaf ym mis Hydref. Byddai'r cyfarfod ar 1 Chwefror yn cynnwys eitemau ar y Rhaglen Cyflawni Tirweddau Dynodedig a Safleoedd Gwarchoddedig, a Risg Strategol SR05. Ffocws allweddol i'r cyfarfod fyddai trafodaeth sylweddol ar y canllawiau gweithdrefnol drafft cychwynnol ar gyfer Dynodi Tirwedd Statudol a'r trosolwg yng nghyd-destun ymgynghoriad Defra a'r ymateb i'r Adolygiad o Dirweddau. Roedd disgwyl cadarnhad ffurfiol o gyllid ar gyfer y maes gwaith hwn.

Eitem 6: Gyda'n Gilydd – Strategaeth Amrywiaeth a Chynhwysiant CNC

Yn bresennol: Julia Allen, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol, Adnoddau Dynol; Lyn Williams, Cynghorydd Arbenigol, Rheoli Pobl

22. Cyflwynwyd yr eitem gan Gyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol. Yn dilyn trafodaeth y Bwrdd ym mis Medi ar flaenoriaethau ar gyfer Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant, roedd gwaith wedi'i wneud ar ddatblygu'r Strategaeth. Cafwyd mewnbyn hefyd gan PaRC a'r Grŵp Llywio a oedd yn cynnwys aelodau'r Bwrdd. Roedd yr elfennau arwain wedi'u plethu i'r Strategaeth, a chwblhawyd y drafft a'r amcanion. Byddai'r camau nesaf yn golygu nodi'r camau gweithredu i symud ymlaen, cyfathrebu ac ymgysylltu ar hyn.
23. Cafodd y Strategaeth Gyda'n Gilydd ei hystyried gan y Bwrdd. Diolchwyd i'r tîm am eu gwaith ar hyn a'r ymdrechion i'w integreiddio â chenhadaeth a gwerthoedd cyffredinol CNC. Gofynnwyd cwestiynau ynghylch sut y byddai'r risgiau'n cael eu lliniaru. Cadarnhawyd y byddai angen darparu llinell sylfaen ar gyfer y risg o ran adnoddau a sicrhau bod yr agenda'n cael ei datblygu fel blaenoriaeth. Byddai atebolrwydd cyfun gan y Tîm Gweithredol, gydag adroddiadau ar gynnydd yn cael eu cyflwyno drwy PaRC. Tynnwyd sylw at y ffaith bod cyfrifoldeb ar y cyd ar draws y sefydliad, a byddai angen cyfleu hyn i'r staff.
24. Croesawodd aelodau'r Bwrdd y dangosyddion yn ymwneud â recriwtio, ond argymhellwyd y dylid monitro cynnydd yn ystod cyflogaeth hefyd. Nodwyd bod ystyried y cwsmer yn y Strategaeth yn bwysig. Disgrifiwyd gwaith yr Hyb Cwsmeriaid, a byddai'r gwaith ar y wefan yn parhau. Argymhellodd aelodau'r Bwrdd y dylid datblygu elfen gryfach ar fod yn niwrowahanol. Cymeradwyodd y Bwrdd Gyda'n Gilydd yn amodol ar gryfhau'r meysydd hyn.

WEDI'I GYMERADWYO: Gyda'n Gilydd – Strategaeth Amrywiaeth a Chynhwysiant CNC yn amodol ar fân ddiwygiadau

Eitem 7: Strategaeth Pobl CNC

25. Rhoddodd Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol gefndir a throsolwg o'r Strategaeth Pobl, a oedd yn cyd-fynd â Gyda'n Gilydd. Datblygwyd hyn gyda mewnbwn gan grŵp ymgysylltu â staff, y Bwrdd Pobl a'r Tîm Gweithredol. Profwyd blaenoriaethau gyda'r grwpiau hyn a'r PaRC, a datblygwyd cyfeiriad strategol ar y cynnig i staff a disgwyliadau CNC. Y camau nesaf fyddai bwrw ymlaen â chynllun i ddatblygu'r Strategaeth ac ymgysylltu â staff.
26. Croesawodd aelodau'r Bwrdd y cynnydd ar y Strategaeth Pobl. Argymhellwyd y dylid cryfhau'r elfen sy'n ymwneud â grymuso staff i wneud penderfyniadau. Gwnaed sylwadau hefyd ynghylch y pwysau ar reolwyr canol yn cael ei adlewyrchu yn y strategaeth ac arweinyddiaeth 'gymwys' yn hytrach na 'hyderus' fel blaenoriaeth. Byddai Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol yn trafod hyn ymhellach all-lein gydag aelodau'r Bwrdd. Cymeradwyodd y Bwrdd y Strategaeth Pobl yn amodol ar yr argymhellion ychwanegol hyn.

WEDI'I GYMERADWYO: Strategaeth Pobl CNC yn amodol ar fân ddiwygiadau

Eitem 8: Pobl, Planed a Ffyniant a Diweddariad Gwerth Cymdeithasol

Cyflwynwyr: Elsie Grace, Pennaeth Datblygu Masnachol Cynaliadwy; Vernon Lambert, Rheolwr Caffael; Ian Mowatt, Rheolwr CMSS

27. Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Gweithredol Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Masnachol yr eitem, a fyddai'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y gwaith ar werth cymdeithasol a'r dull Pobl, Planed a Ffyniant. Caffaelodd CNC tua £100 miliwn o wasanaethau bob blwyddyn, felly cafodd y dull caffael effaith sylfaenol.
28. Rhoddodd y Pennaeth Datblygu Masnachol Cynaliadwy gyflwyniad ar y dull Pobl, Planed a Ffyniant. Tynnwyd sylw at elfen allweddol y dull Pobl, Planed a Ffyniant o fewn y Strategaeth Fasnachol. Roedd manteision y dull Pobl, Planed a Ffyniant yn cael eu cyflawni ar hyn o bryd ond nid oedd hyn yn cael ei fesur mewn ffordd safonol, felly'r nod oedd creu dull cyfannol ar draws CNC. Roedd methodoleg newydd yn cael ei datblygu i fesur y tri phrif faes, sef mynd allan (caffael), dod i mewn (megis cytundebau partneriaeth) a chanlyniadau (a ddarperir gan CNC). Byddai metrigau'n cael eu halinio ar draws y tri maes ac mewn ffordd safonol ar draws y sefydliad. Y nod fyddai dangos cydbwysedd rhwng Pobl, Planed a Ffyniant ar draws Ystâd CNC. Roedd y Pennaeth Datblygu Masnachol Cynaliadwy yn cymryd rhan mewn ymarfer caffael gyda Llywodraeth Cymru ar fesur Pobl, Planed a Ffyniant mewn coedwig gymunedol, a byddai'r canlyniadau'n bwydo i mewn i'r ymarfer, ynghyd â thystiolaeth a gasglwyd am yr hyn a oedd yn cael ei fesur ar hyn o bryd ledled y busnes a sut y defnyddiwyd y data hwn. Y bwriad oedd i hyn ddod i ben ym mis Mehefin ac, ar ôl hynny, byddai'r llawlyfr yn cael ei ddatblygu a'r dull gweithredu'n cael ei gyflwyno fesul cam.
29. Rhoddodd y Rheolwr Caffael gyflwyniad ar y dull caffael, a oedd yn cyd-fynd â Llywodraeth Cymru a'i datblygiad o ran gwerth cymdeithasol gan ddefnyddio Fframwaith Themâu, Canlyniadau a Mesurau Cymru a'r Porth Gwerth Cymdeithasol. Roedd cysondeb ledled Cymru o ran cyflawni gwerth cymdeithasol yn cael ei ddatblygu. Esboniwyd y dull Pobl, Planed a Ffyniant o ymdrin â chynaliadwyedd a gwerth cymdeithasol drwy gylch bywyd caffael a rhoddwyd enghraifft. Disgrifiwyd Gwasanaeth Cymorth Rheoli Contractau CNC a'i rôl o ran darparu a monitro. Rhannwyd yr ymrwymadau Pobl, Planed a Ffyniant drwy gynlluniau pilot caffael a'r manylion am hyn. Disgrifiwyd y gwahanol ffyrdd o ymgysylltu â chyflenwyr a rhoddwyd enghreifftiau. Ei nod oedd creu Themâu, Canlyniadau a Mesurau sy'n benodol i CNC yn seiliedig ar y Themâu,

Canlyniadau a Mesurau yng Nghymru i ganolbwyntio ar y prif dargedau cyflawnadwy a fyddai'n bodloni amcanion corfforaethol CNC a chipio Pobl, Planed a Ffyniant a gwerth cymdeithasol.

30. Trafododd y Bwrdd gynnwys y cyflwyniadau. Croesawodd aelodau'r Bwrdd ddull safonol o fewn y sefydliad ond cydnabu anawsterau posibl wrth ddefnyddio dull safonol y tu allan i CNC. Byddai'n bwysig sicrhau bod cwmnïau llai yn gallu manteisio ar gyfleoedd a bod pawb yn cael cyfle teg. Nodwyd y byddai'r trydydd sector eisoes yn cyflawni ar werth cymdeithasol, a dylid ystyried hyn wrth ddyfarnu contractau. Codwyd yr enghraifft o leihau allyriadau carbon fel maes lle byddai angen ystyried y mesur a'r effaith yn llawn. Tynnodd aelodau'r Bwrdd sylw at y materion sy'n ymwneud â phlisma a monitro contractau ar ôl i'r rhain gael eu dyfarnu.
31. Gofynnwyd a oedd gan bob un o'r meini prawf Pobl, Planed a Ffyniant sgôr gyfatebol. Er i'r Pennaeth Datblygu Masnachol Cynaliadwy gadarnhau nad oedd blaenoriaeth yn cael ei rhoi i un o'r meini prawf Pobl, Planed a Ffyniant, roedd y Tîm Gweithredol wedi cydnabod bod dewisiadau i'w gwneud, a gallai mwy o bwyslais ar y meini prawf "planed" fod yn briodol mewn rhai achosion. Cynhaliwyd sesiynau ymgysylltu ar werth cymdeithasol gyda chyflenwyr ac roedd y tîm yn gweithio gyda Busnes Cymru.

Eitem 9: Diweddariad ar Iechyd Coed gan gynnwys Cyflwyniad ar *Phytophthora pluvialis*
Cyflwynwyr: Andrew Wright, Uwch Gyngorydd Arbenigol, Iechyd Planhigion; Dominic Driver, Pennaeth Stiwardiaeth Tir

32. Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Gweithredol Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu yr eitem. Roedd ARAC wedi nodi y dylid cynnwys achosion o glefydau fel risg sy'n dod i'r amlwg. Roedd y risg yn cael ei rheoli ar hyn o bryd drwy Gofrestr Risg y Bwrdd Busnes, ond roedd a oedd angen ei uwchgyfeirio i'r Tîm Gweithredol yn cael ei adolygu. Roedd y tîm yn gweithio'n agos gyda Swyddfa'r Prif Swyddog Milfeddygol yn Llywodraeth Cymru, ar *Phytophthora pluvialis* (*P. pluvialis*) a'r Ffliw Adar. Roedd mecanweithiau ar waith gyda Llywodraeth Cymru pan oedd achosion o glefydau'n cael eu hamau neu eu nodi.
33. Rhoddodd yr Uwch Gyngorydd Arbenigol, Iechyd Planhigion, gyflwyniad ar rôl y tîm Iechyd Coed gan ddarparu trosolwg strategol o Iechyd Coed yn y sefydliad ehangach, a diweddariad cyffredinol ar blâu a chlefydau yng Nghymru, a fyddai'n rhoi'r achosion o *P. pluvialis* yn eu cyd-destun. Yn ystod y deng mlynedd diwethaf, gwelwyd cynnydd sylweddol mewn plâu a chlefydau, a disgrifiwyd rhai o'r rhesymau dros hyn mewn perthynas â mewnfôrion a newid hinsawdd. Esboniwyd proses tri cham y DU ar gyfer rheoli plâu a chlefydau newydd a rôl CNC yn hyn o beth. Tynnwyd sylw at waith CNC gyda phartneriaid, gan gynnwys Llywodraeth Cymru, Forest Research, yr Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Phlanhigion a'r Comisiwn Coedwigaeth. Darparwyd enghreifftiau o blâu a chlefydau presennol. Roedd y tîm yn gweithio'n agos gyda Forest Research a'r timau Stiwardiaeth Tir i ddeall yr effeithiau a gweithio tuag at ffyrdd o annog gwydnwch.
34. Cyflwynodd yr Uwch Gyngorydd Arbenigol, Iechyd Planhigion, yr wybodaeth ddiweddaraf am yr achosion o *P. pluvialis*. Darparwyd cefndir y clefyd a sut y cafodd ei adnabod yng Nghoedwig Dyfi, Gwynedd. Roedd saith safle ychwanegol bellach wedi'u nodi a rhannwyd map o'r ardaloedd yr effeithiwyd arnynt. Disgrifiwyd yr effaith ar y coed. Rhannwyd y parthau pennu ffiniau blaenoriaethau lle'r oedd gwaharddiad ar symudiadau mewn grym. Roedd Llywodraeth Cymru yn ystyried y dull strategol o ymdrin â pharthau pennu ffiniau blaenoriaethau ar gyfer ardaloedd a nodwyd yn ddiweddar. Esboniwyd y camau nesaf a oedd yn cynnwys archwilio safleoedd ehangach, arolygon manwl, rheoleiddio a chwmpo coed ar ôl cytuno ar yr hysbysiad statudol.

35. Gofynnodd aelodau'r Bwrdd sut y byddai effaith clefydau yn dylanwadu ar y dull polisi presennol o blannu coed yn gyflym. Cadarnhaodd yr Uwch Gynghorydd Arbenigol, Iechyd Planhigion, y byddai coedwig newydd yn cael ei chyflwyno yn unol â Safonau Coedwigaeth y DU. Cydnabuwyd y gallai fod angen mwy o waith ar amrywiaeth rhywogaethau a gofynion llymach ar gyfer ymgeiswyr sy'n bwriadu plannu un rhywogaeth. Rhoddodd y Pennaeth Stiwardiaeth Tir yr wybodaeth ddiweddaraf am straen coed a phwysigrwydd teneuo coed i wella gwydnwch, a thynnodd sylw at effeithiau'r newid yn yr hinsawdd a sychder ar goed clystyrog.
36. Pwysleisiodd aelodau'r Bwrdd effaith plâu a chlefydau ar SMNR (Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy) ar draws ystod o feysydd, gydag effeithiau'n cael eu nodi ar yr economi, y dirwedd, iechyd a diogelwch a hamdden. Tynnwyd sylw at y defnydd posibl o wyddoniaeth dinasyddion wrth fonitro a hysbysu. Dywedodd yr Uwch Gynghorydd Arbenigol, Iechyd Planhigion, fod hon yn sefyllfa sy'n dod i'r amlwg a rhoddodd yr wybodaeth ddiweddaraf am yr ymchwil i'r effaith ar rywogaethau coed eraill a oedd yn cael ei chynnal gan Forest Research. Trafodwyd effaith y newid yn yr hinsawdd ar blâu a chlefydau sy'n dod i'r amlwg a nodwyd bod Prifysgol Caergrawnt yn gweithio ar fodelu patrymau tywydd o'r blynyddoedd diwethaf.
37. Trafodwyd y costau sy'n gysylltiedig â mesurau clefyd coed ynn. Hysbyswyd aelodau'r Bwrdd bod tystiolaeth bod monoddiwyllianau yn wynebu mwy o risg, ond bod rheolaeth briodol yn bwysig, megis teneuo, cwmpo coed yn glir ac ailstocio. Tynnodd aelodau'r Bwrdd sylw at ddirywiad derw aciwt. Awgrymwyd y gellid defnyddio Datganiadau Ardal i gipio'r materion hyn. Tynnodd aelodau'r Bwrdd sylw at bwysigrwydd cyfathrebu a galluogi cymunedau i gael mynediad at wybodaeth a datblygu dealltwriaeth o'r materion hyn.
38. Gofynnwyd am bapur Bwrdd ar gyfer y cyfarfod nesaf a fyddai'n cynnwys pwysu a mesur sefyllfa coedwigaeth, a materion a phwysau ar Ystad Goed Llywodraeth Cymru, gan gynnwys ystyried y dull o adrodd yn rheolaidd.

CAM GWEITHREDU: Papur Bwrdd i'w gynhyrchu ar gyfer y cyfarfod nesaf i gynnwys pwysu a mesur ar sefyllfa coedwigaeth, a materion a phwysau ar Ystad Goed Llywodraeth Cymru, gan gynnwys ystyried y dull o adrodd yn rheolaidd.

Eitem 10: Newidiadau arfaethedig i'r Cynllun Statudol a Chyfreithiol (SaLS)

Cyflwynydd: Colette Fletcher, Pennaeth Llywodraethu ac Ysgrifennydd y Bwrdd

39. Rhoddodd y Pennaeth Llywodraethu ac Ysgrifennydd y Bwrdd drosolwg o'r newidiadau arfaethedig, a oedd yn uniongyrchol gysylltiedig â'r eitem ar Iechyd Coed ac a fyddai'n hwyluso gallu CNC i gyflwyno hysbysiad yn caniatáu symud deunydd mewn parth pennu ffiniau blaenoriaethau.
40. Cymeradwyodd y Bwrdd y newidiadau i'r SaLS fel y nodir yn y papur.

WEDI'I GYMERADWYO: Newidiadau i'r Cynllun Statudol a Chyfreithiol (SaLS) gan y Bwrdd Busnes Rheoleiddio.

Eitem 11: Deilliannau Trafodaethau Strategol

Cyflwynwyr: Sian Williams, Pennaeth Gweithrediadau Gogledd-orllewin Cymru; Nadia De Longhi, Pennaeth Rheoleiddio a Thrwyddedu; Mark Squire, Rheolwr Dŵr yn Gynaliadwy

41. Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Gweithredol Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu yr eitem, a fyddai'n tynnu ar y themâu o'r trafodaethau strategol ar wahân ac yn eu cymhwyso i fater ansawdd dŵr. Roedd thema gref wedi dod i'r amlwg o ran gweithio gydag eraill ac annog

rhannu gydag eraill i chwalu camdybiaethau, newid ymddygiadau a derbyn help. Byddai cyfle i drafod pa gyfraniad y gallai CNC fod am ei wneud yn y dyfodol.

42. Rhoddodd Pennaeth Gweithrediadau Gogledd Orllewin Cymru gyflwyniad ar yr heriau a godwyd mewn cyfarfodydd blaenorol a'r dull o symud ymlaen mewn ffordd integredig. Disgrifiwyd y meysydd gwaith cysylltiedig. Pwysleisiwyd pwysigrwydd gweithio gyda chymunedau, rhanddeiliaid a phartneriaid. Disgrifiwyd trosolwg o'r dull o fynd i'r afael â stormydd, a oedd yn cynnwys cydweithio â phartneriaid a bod yn agored i faterion newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg, a phwysleisio dull cydgyfrifoldeb. Roedd trafodaethau'n mynd rhagddynt gydag Ofwat ar sicrhau'r metrigau cywir. Byddai dull SMNR o gynllunio ansawdd dŵr yn cael ei fabwysiadu, gan ystyried cwsmeriaid ac amgylchedd Cymru gyda'i gilydd. Cyflwynwyd diagram yn dangos cymhlethdod y materion cysylltiedig. Rhannwyd gwaith Llywodraeth Cymru a disgrifiwyd y camau nesaf. Byddai rhaglen yn cael ei datblygu ar draws timau i integreiddio rheoli tir a dŵr. Roedd cyfarfod wedi'i drefnu ar gyfer 9 Chwefror i gytuno pa arbenigeddau ac adnoddau y byddai eu hangen i frwr ymlaen â'r gwaith o ddatblygu'r rhaglen hon.
43. Trafododd aelodau'r Bwrdd gynnwys y cyflwyniad. Nodwyd y byddai angen cynnwys y Weinyddiaeth Materion Gwledig fel rhan o'r dull. Nodwyd pwysau cyhoeddus dros ollyngiadau amaethyddol. Tynnwyd sylw at y cynnydd a wnaed gan Is-grŵp Fforwm Rheoli Tir Cymru ar lygredd amaethyddol. Cydnabuwyd bod angen datblygu'r gwaith ar hyn. Pwysleisiwyd pwysigrwydd tîm Llaeth CNC a chodwyd pryderon ynghylch effaith rolau FTA ar y cynnydd sy'n cael ei wneud gan y tîm.
44. Pwysleisiodd aelodau'r Bwrdd bwysigrwydd mabwysiadu dull gweithredu llawn sy'n seiliedig ar dystiolaeth. Cydnabuwyd bod ffynhonnell gyfoethog o dystiolaeth a oedd wedi'i chasglu gan CNC ac Asiantaeth yr Amgylchedd dros y 30 mlynedd diwethaf. Byddai angen edrych yn empirig ar hyn er mwyn datblygu sylfaen i'w defnyddio wrth symud ymlaen. Awgrymwyd y byddai angen seminar dau i dri diwrnod sylweddol i adolygu hyn a bwydo i mewn i'r llywodraethu sy'n ymwneud â'r mater hwn. Gofynnodd y Cadeirydd i'r Athro Steve Ormerod a'r Athro Peter Rigby gyfarfod i drafod y broses ar gyfer bwrw ymlaen â hyn.

CAM GWEITHREDU: Yr Athro Steve Ormerod a'r Athro Peter Rigby i gyfarfod i drafod y broses ar gyfer datblygu'r dull o ymdrin â'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer Ansawdd Dŵr.

45. Ystyriwyd yr adnoddau sydd eu hangen i ddatblygu'r dull arfaethedig. Byddai angen deall yr amlen adnoddau yn gyffredinol, gan edrych ar lifoedd cyllid i sicrhau eu bod yn symud yn y ffordd fwyaf effeithiol.

Eitem 12: Dogfen Fframwaith Llywodraeth Cymru

Cyflwynydd: Colette Fletcher, Pennaeth Llywodraethu ac Ysgrifennydd y Bwrdd

46. Rhoddodd y Pennaeth Llywodraethu ac Ysgrifennydd y Bwrdd drosolwg o'r eitem. Roedd fersiwn flaenorol Dogfen Fframwaith Llywodraeth Cymru wedi'i llofnodi yn 2014. Roedd y fersiwn wedi'i diweddarau wedi bod ar y gweill ers tua dwy flynedd, a diolchwyd i staff a oedd wedi gweithio ar hyn yn ystod y cyfnod hwnnw. Tynnwyd sylw at y gwahaniaethau allweddol. Roedd gweddill yr eitemau a nodwyd yn y papurau wedi'u datrys ers eu cyhoeddi ac roedd pob eitem wedi cael sylw, ac argymhellwyd ei gymeradwyo yn ddi-oed.
47. Ystyriodd aelodau'r Bwrdd y ddogfen ac awgrymwyd mân ychwanegiad i'r testun yn adran 3.4. Cymeradwyodd y Bwrdd Ddogfen Fframwaith Llywodraeth Cymru.

WEDI'I GYMERADWYO: Y Ddogfen Fframwaith newydd rhwng CNC a Llywodraeth Cymru.

Eitem 13: Rhagolwg y Bwrdd

Cyflwynydd: Colette Fletcher, Pennaeth Llywodraethu ac Ysgrifennydd y Bwrdd

48. Rhoddodd y Pennaeth Llywodraethu ac Ysgrifennydd y Bwrdd yr wybodaeth ddiweddaraf i'r Bwrdd am eitem ychwanegol i'r Rhagolwg ers ei gyhoeddi ar y Prosiect Peilot Gwastraff Peryglus.
49. Nodwyd y byddai eitem y Strategaeth Ddigidol yn un o bwysu a mesur y sefyllfa yn hytrach nag yn un i'w chymeradwyo.

Eitem 14: UNRHYW FATER ARALL

50. Roedd yr eitemau canlynol wedi'u dosbarthu cyn y cyfarfod i'w cymeradwyo neu er gwytodaeth drwy ohebiaeth a sylwadau drwy eithriad.

WEDI'I GYMERADWYO: Strategaeth Gwrth-dwyll 2022–26

WEDI'I GYMERADWYO: Ardollau arbennig, ardrethi draenio a phraeseptau Ardaloedd Draenio Mewnol ar gyfer 2022-23; awdurdodi gosod y sêl gyffredin yr Ardrethi Draenio Cymeradwy.

WEDI'I NODI: Cynnydd ar ymgorffori Datganiadau Ardal yng ngwaith CNC a gwaith pobl eraill i helpu i fynd i'r afael â'r argyfyngau hinsawdd a natur, sy'n cyd-fynd â'r adferiad gwyrdd a theg; y defnydd o Ddatganiadau Ardal wrth baratoi Asesiadau Llesiant sy'n cael eu cynnal ar hyn o bryd drwy Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.

- Daeth cyfarfod y Bwrdd i ben -

Eitem 15. Sesiwn holi ac ateb cyhoeddus

51. Gwahoddodd y Cadeirydd gwestiynau gan y cyhoedd.
52. Roedd Mr Gareth Wardell wedi cyflwyno cwestiwn ymlaen llaw. Darllenodd y Pennaeth Llywodraethu ac Ysgrifennydd y Bwrdd y cwestiwn i'r Bwrdd; "Yn y llythyr a anfonwyd ar 20 Rhagfyr 2021 at Gadeirydd Pwyllgor Newid Hinsawdd y Senedd, mae Cadeirydd CNC yn datgan yn glir nad yw rheoleiddiwr amgylcheddol Llywodraeth Cymru yn bwriadu lansio ei ymchwiliad ei hun i achosion o dorri cydymffurfiaeth â thrwyddedau gwaith trin dŵr gwastraff yng Nghymru. Gan wybod bod Asiantaeth yr Amgylchedd ac Ofwat eisoes yn cynnal ymchwiliad o'r fath yn Lloegr, pam nad yw Bwrdd CNC yn rhoi'r gorau i'w safiad gwag, hunanglodforus a hunanfodlon ac yn cyhoeddi heddiw ei benderfyniad i uno ag Asiantaeth yr Amgylchedd ac OFWAT, gan fod DCWW a Severn Trent Water yn gweithredu mewn rhannau o Gymru a Lloegr?"
53. Ymatebodd y Cyfarwyddwr Gweithredol, Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu. Roedd CNC wedi bod yn ymchwilio i'r mater hwn ers 2014 pan ddaeth i'r amlwg o'r wybodaeth yn dilyn rhaglen o osod monitorau parhaus ar ollyngiadau o Waith Trin Dŵr. Yn y cyfnod ers hynny, cymerwyd camau i unioni 32 o ollyngiadau carthion heb eu trwyddedu drwy'r broses Cynllun Rheoli Asedau (AMP) flaenorol (2015 i 2020); mae 37 arall yn destun ymchwiliad gyda disgwyliad yr ymdrinnir â'r rhain yn ystod y cyfnod AMP hwn h.y. erbyn 2025. Wrth i waith monitro mwy parhaus gael ei osod ar asedau Cwmniâu Dŵr, byddai CNC yn adolygu'r wybodaeth, yn deall achosion unrhyw ollyngiadau carthion heb eu trwyddedu ac yn ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu hunioni yn y broses AMP. Pe bai CNC yn teimlo nad oedd camau'n mynd rhagddynt yn ôl yr angen, byddai camau gorfodi

Tudalen 10 o 11

yn cael eu hystyried. Y prif wahaniaeth rhwng dull gweithredu CNC a'r dull a ddefnyddir yn Lloegr, ac felly'r ymateb a roddwyd i Gadeirydd CCEIC a ddyfynnwyd gan Mr Wardell, oedd bod CNC wedi dechrau'r hyn sy'n cyfateb i'r ymchwiliadau sydd ar y gweill yn Lloegr yn 2014. Felly, nid oedd y dull hwn yn cael ei ddechrau o'r newydd. Byddai CNC yn gweithio'n agos gydag Ofwat ac Asiantaeth yr Amgylchedd ar yr ymchwiliadau yn Lloegr ac yn eu cynnwys yn null CNC hefyd, fel y gellid rhannu dysgu. Pe bai rhannu'r dysgu hwnnw'n golygu y byddai angen i CNC wneud rhywbeth gwahanol yng Nghymru, yna byddai hynny'n cael ei wneud. Roedd cynlluniau ar waith gydag Ofwat i weithio ar yr wybodaeth sy'n deillio o'r ymchwiliad yn Lloegr dros y mis nesaf. Roedd CNC bob amser wedi gweithio'n agos gydag Ofwat a, bob blwyddyn, roedd yn dwyn cwmnïau dŵr i gyfrif yn erbyn mesurau perfformiad y cytunwyd arnynt gan Ofwat a CNC, a byddai hyn yn parhau yng nghyfnod asesu perfformiad rhaglenni presennol AMP.

54. Byddai ymateb ysgrifenedig yn cael ei anfon at Mr Wardell, ac roedd cyfarfod gyda'r tîm yn cael ei drefnu. Nododd aelodau'r Bwrdd bwysigrwydd cyfathrebu'r ymateb i bawb sydd â diddordeb. Cytunwyd y byddai'n bwysig cyfathrebu'n glir ar y mater hwn.

- Daeth y Cyfarfod Cyhoeddus i ben -